

Vlaams
Parlement

ingediend op **417** (2014-2015) – Nr. 2
15 oktober 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Marc Hendrickx

over het ontwerp van decreet

houdende instemming met
het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden
en het Vlaamse Gewest
betreffende de aanleg van de Nieuwe Sluis Terneuzen,
ondertekend te Terneuzen op 5 februari 2015

*Samenstelling van de commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:*

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire,
Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete,
Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

417 (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Inleiding van Rik Daems, voorzitter	4
2. Inleidende uiteenzetting van Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn	4
2.1. Belang voor Vlaanderen	4
2.2. Onderhandelingen met Nederland	4
2.3. Artikelen	4
2.4. Inhoud van het verdrag	5
2.5. Adviezen	5
3. Bespreking	6
4. Stemmingen	7
4.1. Artikelsgewijze stemming	7
4.2. Stemming over het geheel	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 13 oktober 2015 het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaamse Gewest betreffende de aanleg van de Nieuwe Sluis Terneuzen, ondertekend te Terneuzen op 5 februari 2015.

1. Inleiding van Rik Daems, voorzitter

Rik Daems vestigt er vooraf de aandacht op dat de commissieleden naar aanleiding van voorliggend ontwerp van decreet, een e-mailbericht hebben gekregen van de parlementsvoorzitter, over het feit dat artikel 3 niet tegemoetkomt aan het advies van de Raad van State. Hij vraagt dat de minister bij zijn toelichting ook daaraan aandacht besteedt, zodat daar bij de bespreking desgevallend nader op kan worden ingegaan.

2. Inleidende uiteenzetting van Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

2.1. Belang voor Vlaanderen

Minister *Ben Weyts* wijst op het belang van deze sluis voor de economische groei in Vlaanderen. Dankzij deze sluis zullen schepen tot 120.000 ton de Gentse haven kunnen bereiken. De nieuwe sluis zal 2,5 meter dieper, 15 meter breder en 137 meter langer zijn dan de bestaande Westsluis. Schepen zullen de sluis ook sneller kunnen passeren. Volgens de verwachtingen van het Planbureau zou het vrachtverkeer tegen 2030 met 50 percent groeien. Dat maakt de scheepvaart nog belangrijker als alternatief voor het wegverkeer.

Het gaat om een investering van ongeveer 1 miljard euro. Binnen de investeringsagenda van de Vlaamse Regering zijn dergelijke grootscheepse projecten mogelijk geworden dankzij de besparingen op andere domeinen.

2.2. Onderhandelingen met Nederland

De werken gebeuren in samenwerking met Nederland, de sluis ligt immers op Nederlands grondgebied. De onderhandelingen over de aanleg van deze sluis namen ongeveer tien jaar in beslag. De politieke afspraken waren vervat in een besluit van het Politiek College van de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie van 19 maart 2012.

Een onderhandelingsdelegatie van de Vlaamse Regering onder leiding van Wivina Demeester heeft die politieke afspraken verankerd in een verdrag. Overeenkomstig de BWHI heeft de Federale Regering op 1 augustus 2012 meegedeeld dat ze geen bezwaar had tegen die onderhandelingen.

De onderhandelingen werden afgerond op 27 oktober 2014 en het verdrag werd ondertekend op 5 februari 2015. Met dit ontwerp van decreet verleent het Vlaams Parlement zijn instemming aan dit verdrag.

2.3. Artikelen

Artikel 1 van het ontwerp van decreet bepaalt dat het gaat om een gewestbevoegdheid. Artikel 2 verleent instemming met het verdrag. De bijlagen worden daarbij aangeduid als een onlosmakelijk deel van het verdrag. Er is ook een gemeenschappelijke verklaring waarin de bepalingen nader worden toegelicht.

Artikel 3 verleent voorafgaandelijke instemming aan wijzigingen aan de bijlagen A tot F die overeenkomstig de vereenvoudigde wijzigingsprocedure uit artikel 15.2 van het verdrag zouden worden aangenomen. Wijzigingen aan het verdrag zelf of aan bijlage G in verband met de geschillenbeslechtsprocedure, zullen apart ter instemming aan het Vlaams Parlement moeten worden voorgelegd.

2.4. Inhoud van het verdrag

Het verdrag gaat over de scope van het project, de voorbereidingen, de aanleg en het infrastructureel beheer van de sluis gedurende dertig jaar. Daarbij worden ook de voorziene afmetingen aangeduid en het feit dat de aanbesteding zal gebeuren volgens het principe Design and Build. Nederland zorgt voor de aanbesteding en Vlaanderen draagt het grootste deel van de werkelijke kosten.

Het verdrag bevat ook afspraken over de btw. De maximale kostprijs bedraagt 995 miljoen euro, opgesplitst in 920 miljoen euro voor de aanleg en 75 miljoen euro voor het onderhoud gedurende dertig jaar. Tot op het moment van de voorlopige gunning hebben beide partijen het recht om de medewerking aan de aanleg van de sluis te beëindigen als er onaanvaardbaar grote budgettaire risico's zouden zijn.

Vlaanderen moet instaan voor de meerkosten van eventuele kanaalaanpassingen en van het beheer en het onderhoud op Nederlands grondgebied gedurende dertig jaar, voor zover die meerkosten het gevolg zijn van de aanleg van de nieuwe sluis.

2.5. Adviezen

De SARiV heeft geen advies gegeven over dit voorontwerp van decreet gezien zijn formele opheffing. De MORA heeft op 27 februari 2015 een positief advies uitgebracht. De raad ziet de realisatie van de nieuwe sluis als een opportuniteit voor de logistieke positie en de welvaart van Vlaanderen.

De Raad van State maakte naar aanleiding van de vereenvoudigde wijzigingsprocedure voor de bijlagen A tot F de opmerking dat het beter zou zijn om dergelijke wijzigingen niet alleen mee te delen aan het Vlaams Parlement maar ook te voorzien in een mechanisme waardoor het Vlaams Parlement zich tegen dergelijke wijzigingen kan verzetten.

Die bepaling in het advies heeft de parlementsvoorzitter geïnspireerd tot een reactie. De Vlaamse Regering is om principiële redenen niet volledig op die opmerking van de Raad van State ingegaan. Het gaat immers om louter operationele en technische aanpassingen in het kader van de bouw van de sluis, die bovendien binnen de budgettaire randvoorwaarden blijven. Dat zijn bovendien ook typische activiteiten van de uitvoerende macht. Ook in een louter binnenlandse context wordt daarvoor niet de goedkeuring van het parlement gevraagd. Bovendien dreigde een onevenwicht in de verdragsrelatie met de Nederlandse partner, want een dergelijk mechanisme bestaat niet aan Nederlandse kant. De invoering ervan in Vlaanderen zou dus tot enige onzekerheid kunnen leiden bij de Nederlandse verdragspartners.

De minister verwijst daarbij naar de eerdere goedkeuring in deze commissie van gelijkaardige bepalingen, onder meer bij de ratificatie van associatieovereenkomsten tussen de EU en Georgië (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 321/2), Oekraïne (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 322/2) en Moldavië (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 323/2). Ook toen maakte de Raad van State een gelijkaardige opmerking. De minister-president heeft zich toen geëngageerd het Vlaams Parlement op de

hoogte te brengen van de strekking van de wijzigingen alvorens ze in werking treden.

Ook ter attentie van de bouw van de Nieuwe Sluis Terneuzen speelt het controlerecht van het parlement te allen tijde. De volksvertegenwoordigers kunnen de klassieke instrumenten voor dat controlerecht aanwenden. Artikel 3 van het ontwerp van instemmingsdecreet bepaalt dat wijzigingen aan het Vlaams Parlement ter kennis worden gebracht. De minister engageert zich formeel om wijzigingen aan de bijlagen A tot F mee te delen aan het Vlaams Parlement vooraleer ze in werking treden. Elke wijziging zal uiteraard ook gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad.

Een tweede opmerking van de Raad van State was dat regelingen rond een eventuele kanaalaanpassing ook via de geëigende procedure moeten verlopen. Die zienswijze werd onderschreven door de Vlaamse Regering.

3. Bespreking

Marc Hendrickx benadrukt de positieve gevolgen van dit verdrag voor de binnenvaart, voor de Gentse haven, voor de logistieke positie van Vlaanderen en voor de Vlaamse economie in het algemeen. Daarom wordt de nieuwe sluis grotendeels door Vlaanderen betaald, ook al ligt die volledig op het Nederlandse grondgebied.

Dit dossier is al tien jaar in behandeling. Nu moet er snel worden geland. De eerste doortocht zou blijkbaar mogelijk zijn in 2021. Wat de mogelijke juridische bezwaren betreft, blijkt uit de toelichting van de minister dat het eerste en het laatste woord hoe dan ook bij het parlement zal blijven liggen. De spreker denkt dan ook dat de kritiek van de Raad van State daarmee gepareerd is.

Ward Kennes vindt het goed dat de Gentse multimodale haven alle kansen krijgt tot verdere groei en ontwikkeling. De sluis is dus een goede zaak, al is de Europese inbreng in de financiering niet evident.

Bij multilaterale verdragen, waar soms zeer veel partners bij betrokken zijn, worden er vaak technieken gehanteerd om blokkeringen tegen te gaan. Hier gaat het echter om een bilateraal verdrag en in een dergelijk geval lijkt het toch nogal verregaand om zich te beperken tot een soort van kennisgeving. De spreker verkiest dan ook de alternatieve procedure die wordt voorgesteld door de Raad van State. Een andere mogelijkheid is de Nederlandse regeling die voorziet in een automatische ratificatie wanneer het parlement het verdrag niet binnen een bepaalde termijn heeft behandeld. Hij is dus niet zo gelukkig met het automatisme dat hier wordt voorgesteld.

Minister *Ben Weyts* merkt op dat dezelfde ratio terug te vinden is in de Scheldeverdragen, die toch ook bilaterale verdragen zijn. In Nederland is het verdrag overigens ondertussen al goedgekeurd, Vlaanderen loopt op dit ogenblik dus wat achterop.

De minister herhaalt zijn formele engagement om elke wijziging vóór de inwerkingtreding ervan mee te delen aan het Vlaams Parlement. Hij herhaalt dat het gaat om operationele zaken die eigen zijn aan de uitvoerende macht. Er moeten nog onderhandelingen komen met Nederland, een zware ratificatieprocedure voor het aanbrengen van operationele wijzigingen zou de vooruitgang alleen maar nodeloos zwaarder maken.

Wouter Vanbesien noteert dat de minister zich formeel engageert om het parlement vooraf in te lichten over eventuele wijzigingen. Verdragen blijven echter bestaan, terwijl ministers elkaar opvolgen.

De spreker zegt voor alle duidelijkheid dat Groen achter de aanleg van de sluis staat. Een oplossing te vinden die getuigt van een groter respect voor het parlement was echter perfect mogelijk. Daarom zal hij zich onthouden bij de stemming. Misschien vertolkt hij hiermee ook het standpunt van Ward Kennes, die mogelijk daarvoor de ruimte niet krijgt.

Minister *Ben Weyts* zegt dat de aanleg het belangrijkste aspect is van de bijlagen. Hij hoopt dat hij lang genoeg minister blijft om de ingebruikname van de sluis mee te maken. Het alternatief is dat na de bijkomende onderhandelingen met Nederland, opnieuw dezelfde omslachtige procedure moet worden doorlopen, terwijl het gaat om taken die eigenlijk eigen zijn aan de uitvoerende macht.

4. Stemmingen

4.1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp van decreet worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 3 wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 2 onthoudingen.

4.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaamse Gewest betreffende de aanleg van de Nieuwe Sluis Terneuzen, ondertekend te Terneuzen op 5 februari 2015, wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Rik DAEMS,
voorzitter

Marc HENDRICKX,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

btw	belasting over de toegevoegde waarde
BWHI	bijzondere wet tot hervorming der instellingen
EU	Europese Unie
MORA	Mobiliteitsraad van Vlaanderen
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen